

„Зашто још нема владе?“ Оно што је испрва требало да буде само једна рутинска, такорећи, „летећа“ медијска тема, у међувремену је израсло у прворазредан политички „(не)догађај“ – који управо својим пролонгираним одсуством постаје све већи и поприма размере прворазредне сензације.

Када сам – пре око месец дана – први пут предлагао ову тему, постојала је реална опасност да се распрши и изјалови у року од неколико дана. Технички премијер и мандатар Вучић је био страшно нестрпљив да се формалности око конституисања парламента и формирања владе што пре окончају и да се настави са започетим реформским пословима, јер Србија нема ни дана за губљење. Сличним ентузијазмом одисали су и посланици владајуће већине. Само је било питање да ли ће све стићи да се заврши пре посете Си Ђинпинга, или не. И колико ће трајати лажна неизвесност око тога да ли ће Ивица Дачић и СПС бити у влади, или неће. То јест, сви су знали да хоће, али се сви – а нарочито медији и сами социјалисти – морају правити као да је то нека велика дилема око које се мандатар, тобоже, страшно ломи и премишља.

А онда – тајац. Да појединци из редова „злих“ медијских јунака напредњачке изложбе „Нецензуриране лажи“ нису ту и тамо мало потпитивали и подгревали ову тему, чини се као да никога у Србији не би занимало зашто се три месеца после избора не формира влада – иако је још пре њиховог расписивања било јасно ко ће на изборима победити и добити апсолутну већину. (Узгред, ова чињеница већ сама по себи доста говори о природи политичког система који тренутно влада у Србији – наиме, непредвидивост и неизвесност изборног исхода један је од показатеља демократичности изборних услова – али то је друга тема.)

Ипак, замислите на тренутак да имате – као што вероватно немате – пар милиона евра и да размишљате (као што вероватно не бисте) да их уложите у неки посао у Србији. Али рецимо да сте сентиментални локал-патриота, или сте можда видели рекламу на ЦНН-у о земљи јефтине, послушне и обесправљене радне снаге. Елем, да сте у позицији тог имагинарног и у овом случају свеједно да ли страног или домаћег инвеститора – да ли

бисте се ипак мало додатно запитали и поколебали пре него што своје паре дефинитивно уложите у бизнис у земљи у којој из непознатих разлога никако да се формира влада и при томе медији блиски власти сваки час говоре о неким државним ударима и најављују тешке сукобе и немире?

Претходни мисаони експеримент има за циљ да вас тргне из неке врсте летаргије и циничне резигнације у коју смо сви помало упали у периоду након избора. („Каква влада? Чему влада? Шта ће нам влада, кад ионако о свему одлучује ОН – сем онога о чему одлучује ММФ и страни амбасадори“?!) Али ипак није сасвим тако. Форма је битна – чак и кад је скоро сасвим „про форме“. А неки ред и правила се морају поштовати чак и на рок-концерту (да не кажем, у затвору), а камоли у држави. Дакле, имали смо – формално – неке изборе, они су прошли тако како су прошли и сад треба формално изабрати владу. Али изгледа да у том грму и лежи зец. Или макар један од зечева битних за ову причу. Ништа, заправо, овде није било суштински нормално. Нити су постојали стварни разлози за расписивање још једних ванредних парламентарних избора, нити је кампања била иоле фер, нити је гласање прошло регуларно. Али скоро сви се праве као да је (скоро) све у реду. А када се све ради и све постоји само про форме, на крају ће се и сама та форма истањити и распасти.

Зато је одговор на питање зашто још увек нема владе врло пак и истовремено веома сложен.

Пре свега, владе нема зато што човеку од кога – барем у политичком смислу – зависи све у Србији такво стање највише одговара и највише му се свиђа. Ништа се не дешава, све стоји, све су очи упрте у њега, сви га воле, додворавају му се и чекају шта ће он урадити. Хоћу да кажем, пре него што пређемо на оне, назови, озбиљније разлоге, постоји овај

психолошки и он нипошто није занемарљив. А можда је чак и најважнији.

„Мучи ме нежно“

„Вучић размишља! Још није преломио.“ Шапатом, у највећем поверењу, као највећу тајну повремено саопштавају „добро обавештени извори“, блиски самом „врху“. И као да је главни задатак српске политичке и медијске сцене постало то да Мандатара у том његовом „дубоком размишљању“ нико не омета и не оптерећује сувишном радозналешћу, питањима или – не дај Боже – очекивањима.

Вучић зна да више никада неће бити у таквој ситуацији – зато је свесно или подсвесно продужава. У скупштини га са мноштвом питања чека она мрска опозициона руља (невелика, али ипак непријатна и занемарљива), која му се непредвиђено провукла и пребацила преко цензуса. Сутрадан по формирању владе, чекају га буљуци ненамирених заслужних страначких кадрова и незадовољни коалициони партнери. И што је још важније, чекају га „пријатељи“ са запада и истока којима је, у тренуцима пријатељске слабости (а и да би испао „џек“) обећао и ово и оно – од избацивања Косова из устава, хапшења одговорних за смрт браће Битићи и „правно обавезујућег“ споразума са Приштином, до масивније куповине руског оружја и дистанцирања од НАТО загрљаја – а што, за невољу, без обзира на Премијерову генијалност, некако тешко и све теже иде заједно једно са другим. Зато би он највише волео да, ако је могуће, замрзне време и што дуже узива у овом блаженом тренутку, који само што није прошао.

На овај „хедонистички“ фактор логично се надовезује онај други, помало садистички. Јер управо колико он у овоме ужива, толико су Дачић и другови на жеравици – коју Вучић, разуме се, још додатно загрева периодично пуштајући своје сараднике да „самостално“ изјаве како („што се њих лично тиче“) социјалистима није место у влади. Уз то, по правилу, увек иде и помирљива ограда како је „коначна одлука на председнику“, што је све скупа прилично провидно и комично, али ради посао и чини да ионако хиперлојални Ивица у овом периоду бива још лојалнији (а нешто слично важи и за водеће СНС кадрове).

И све би то било лепо и красно (или бар донекле разумљиво) да цена овог Вучићевог политичког ужитка није потпуно урушавање и оних крхких институционалних форми, пракси и преосталих добрих обичаја који су још ту и тамо постојали.

Једна од основних теза овог текста јесте да Александар Вучић својим карактером и начином владавине јесте главни генератор перманентне политичке кризе и нестабилности у земљи. И то сада постаје готово очигледно. Није спорно да је он главни политички „чимбеник“, да има највећу подршку (на страну сад како је до ње дошао и чиме је одржава) и највећу моћ у земљи. Нема сумње да се, чак ни када је у пуном формату, ту влада и министри мало или нимало питају и одлучују о било чему битном. (Зато, поред осталог, Вучић сада не успева да за владу нађе иоле респектабилне кадрове, јер сви знају да ће бити само фикуси и као ђаво од крста беже од понуђене „почасти“. Зато ће на крају вероватно, уз пар козметичких измена, остати на овима који су и сада у оптицају.)

Дакле, нема велике, или боље рећи, нема практично никакве разлике између „редовног“ и овог садашњег „изванредног“ и „техничког“ стања. Али се ту поново враћамо на питање форме и њеног значаја. Он се навикава да не само фактички него и буквално влада без владе и без парламента. Грађани се навикавају на такво стање као редовно. Људи у свим (преосталим) институцијама то почињу схватати као нормално. И то нипошто није добро, чак и када би се на тај аутократски и ванинституционални начин и могло дугорочно управљати земљом. А не може.

Манипулација “стра(ш)ним фактором”

“Амбасадори са мном да разговарају о саставу Владе или да ми дају сугестије о саставу Владе?... Има ли још неко питање? Довољан је био мој осмех...” Тако је самоуверено и самозадовољно одговарао Вучић на новинарско питање на својој ванредној конференцији 14. јуна, након састанка са амбасадорима САД и ЕУ Кајлом Скотом и Мајклом Девенпортом.

Фактор немира и нестабилности

Пише: Ђорђе Вукадиновић
недеља, 31 јул 2016 11:14

